

Cuprins

Introducere 5

Capitolul 1

Societatea cu răspundere limitată cu asociat unic varietate de societate cu personalitate juridică 7

Subcapitolul 1.1.

Noțiunea de societate în lumina noului Cod civil 7

Subcapitolul 1.2.

Delimitarea formelor societare reglementate de noul Cod civil de cele prevăzute de Legea nr.31/1990 privind societățile 13

Subcapitolul 1.3.

Societatea cu răspundere limitată cu asociat unic – definiție și particularități 20

Capitolul 2

Constituirea societății cu răspundere limitată cu asociat unic 30

Subcapitolul 2.1.

Actul constitutiv (statutul) societății cu răspundere limitată cu asociat unic 30

Subcapitolul 2.2.

Înmatricularea societății cu răspundere limitată cu asociat unic în Registrul comerțului 40

Subcapitolul 2.3.

Efectele dobândirii personalității juridice de către societatea cu răspundere limitată cu asociat unic 49

Capitolul 3

Organizarea și funcționarea societății cu răspundere limitată cu asociat unic 60

Subcapitolul 3.1.

Deciziile asociatului unic	60
Subcapitolul 3.2.	
Administrarea societății	66
Subcapitolul 3.3.	
Controlul societății	71
Capitolul 4	
Încetarea societății cu răspundere limitată cu asociat unic.....	74
Subcapitolul 4.1.	
Reorganizarea societății	74
Subcapitolul 4.2.	
Dizolvarea și lichidarea societății cu răspundere limitată cu asociat unic	79
Subcapitolul 4.3.	
Insolvența societății.....	87
Concluzii	108
Bibliografie	117

Capitolul 1

Societatea cu răspundere limitată cu asociat unic varietate de societate cu personalitate juridică

Este indiscutabil faptul că reglementarea societății cu răspundere limitată cu asociat unic a bulversat paradigma instituției societății care încetează să mai fie o grupare de persoane reunită în temeiul acordului lor de voință. Ca urmare, contractul nu mai este de esența societății, ci este considerat ca fiind o „tehnică particulară de organizare a societății”¹, de profesorul Jean Paillusseau care, încă de la sfârșitul anilor 60, în teza sa consacrată societăților anonime², propunea o analiză novatoare a societății pe care o asimilează unei tehnici de organizare a întreprinderii³.

Această viziune novatoare se regăsește în seria modificărilor substanțiale ale legilor organice ce guvernează dreptul privat al unor state începută cu Codul civil al provinciei Québec care a făcut obiectul în 1994 unei reforme, ce a transformat dreptul comercial în dreptul întreprinderii și a bulversat tipologia societăților⁴.

După cum putem observa, noul Cod civil român se înscrie în acest curent de gândire așa cum vom arăta în continuare.

Subcapitolul 1.1.

Noțiunea de societate în lumina noului Cod civil

Noul cod civil menține dualitatea instituției societății⁵ înțeleasă pe de-o parte ca un contract, iar pe de altă parte ca o persoană juridică distinctă de membrii săi. Astfel, potrivit art. 1881 C. civ.:

¹ J. Paillusseau, *Le big bang du droit des affaires à la fin du XXe siècle* [ou des nouveaux fondements et notions du droit des affaires], J.C.P. 1988, I, 3330, n°4.

² J. Paillusseau, *Societatea anonimă. Tehnică de organizare a întreprinderii*, Biblioteca de drept comercial, vol. 18, 1967.

³ Ch. Bouchard, *Personalitatea juridică demistificată. Contribuții la definirea naturii juridice a societăților de persoane din Québec*, Ed. Les Presses de l'Université Laval, 1997, p. 18.

⁴ *Idem*, p. 16.

⁵ S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica, *Drept comercial*, ed. 4, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 68.a.

- (1) Prin contractul de societate două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfășurarea unei activități și să contribuie la aceasta prin aporturi bănești, în bunuri, în cunoștințe specifice sau prestații, cu scopul de a împărți beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.
- (2) Fiecare asociat contribuie la suportarea pierderilor proporțional cu participarea la distribuția beneficiului, dacă prin contract nu s-a stabilit altfel.
- (3) Societatea se poate constitui cu sau fără personalitate juridică.

Textul legal surprinde complexitatea instituției juridice, societatea fiind în primul rând acordul de voință a două sau mai multe persoane care convin să își unească eforturile și resursele pentru a desfășura împreună, pe riscul lor, anumite activități, în vederea atingerii unui scop comun: să obțină beneficii – pe care le împart între ei –, sau să realizeze împreună o anumită economie. În cazul în care vor considera că este oportun, membrii societății vor face demersuri în vederea investirii societății cu personalitate juridice, și astfel se va înființa un organism autonom, un subiect independent de drept.

Definiția legală cuprinsă în art. 1881 C. civ. cuprinde trei trăsături definitorii ale unei societăți, care trebuie să fie reunite cumulativ pentru existența sa valabilă:

- încheierea contractului de societate, denumit și pact societar¹ care reflectă voința liberă și neechivocă a părților semnatare de a exercita în comun anumite activități în vederea obținerii de câștiguri;
- obligația membrilor societății de a contribui la constituirea patrimoniului social cu anumite valori (constând în sume de bani sau alte bunuri mobile și/sau imobile, corporale și/sau necorporale – cunoștințe specifice –, inclusiv prestații) sub formă de aporturi. În ipoteza societății – persoană juridică, aporturile se transmit în patrimoniul noului subiect de drept, iar în cazul societății fără personalitate juridică, aporturile formează indiviziunea societară, asociații devenind coproprietari, afară

¹ O. Căpățînă, *Societățile comerciale*, ed. a II-a, Ed. Lumina Lex, București, 1996, p. 59; C. Stoica, S. Cristea, *Drept societar pentru învățământ superior economic*, Ed. Universitară, București, 2008, pp. 83; S. L. Cristea, *Dreptul afacerilor pentru învățământ superior economic*, Ed. Universitară, București, 2008, pp. 109.

de cazul în care s-a stipulat expres că aporturile vor trece numai în folosința comună a acestora¹;

- scopul asocierii constă în participarea tuturor asociaților la împărțirea de beneficii sau la folosirea în comun a economiei rezultată din activitatea desfășurată ori la suportarea în aceeași măsură a pierderilor suferite². Acest scop conferă liantul comunității de interese a părților și trebuie să fie prezent pe toată durata de funcționare a societăților, denumite în doctrina germană și uniuni sau comunități de scop³.

La acestea se adaugă o nouă dimensiune, anume personalitatea juridică recunoscută de legiuitor mării majorității a societăților⁴ indiferent de obiectul de activitate, tocmai pentru multiplele avantaje practice pe care le prezintă crearea unor subiecte de drept distincte atât în relația cu proprii asociați, dar și în relația cu terții⁵.

Prin societate trebuie, deci, să înțelegem și persoana juridică nou rezultată în temeiul contractului de societate, subiect de drept care acționează în circuitul civil, independent de membrii care o formează, asumându-și propriile obligații pe care le garantează cu patrimoniul său, în vederea îndeplinirii funcției sale de a realiza scopul stabilit prin pactul societar.

În lumina noului Cod civil, societatea are o dublă natură juridică, îmbinând în mod indisolubil o dimensiune volițională, concretizată în contractul de societate și o dimensiune instituțională *ope legis*⁶.

În doctrina contemporană se subliniază că natura instituțională a societății, îndeosebi în cazul societăților guvernate de Legea nr. 31/1990, devine precumpănitoare în detrimentul caracterului contractual, în condițiile în care este posibilă înființarea unei societăți de către o singură persoană care dobândește calitatea de asociat unic⁷.

¹ A se vedea art. 1883 alin. (1) C. civ.

² În doctrină acest element subiectiv definitoriu este denumit *affectio societatis* sau *animus societatis*. A se vedea O. Căpățînă, *op. cit.*, p. 59; I. L. Georgescu, *op. cit.*, p. 40.

³ D. A. Popescu, *Contractul de societate*, Ed. Lumina Lex, București, 1996, p. 12.

⁴ Nu pot dobândi personalitate juridică societățile simple, conform art. 1892 C. civ. și societățile în participație, conform art. 1951 C. civ.

⁵ D.D. Gerota, *Curs de societăți comerciale*, Ed. Fundația culturală „Regele Mihai I”, București, 1928, p. 12.

⁶ O. Căpățînă, *op. cit.*, p. 60.

⁷ G. Hubrecht, A. Couret, J.J. Barbiéri, *Droit commercial*, ed. II, Paris, 1988, p. 122.

Interesant este faptul că legiuitorul român, deși a fost inspirat în redactarea noului cod civil român de dispozițiile Codului civil al provinciei Québec (C. civ. Q.), totuși nu a preluat *tale quale* textul art. 2186 par. 1 privitor la contractul de societate, renunțând la paragraful 2 privitor la contractul de asociere, astfel¹:

*Contractul de societate este cel prin care părțile convin dintr-un spirit de colaborare de a exercita o activitate, **incluzând cea de exploatare a întreprinderii**, de a contribui la aceasta prin punerea în comun de bunuri, cunoștințe sau activități și de a împărți între ele beneficiile pecuniare care ar rezulta.*

Contractul de asociere este cel prin care părțile convin urmărirea unui scop comun altul decât cel de realizare de beneficii pecuniare care să fie împărțite între membrii asociației.

Comparând textele celor două articole – art. 1881 alin. (1) C. civ. român și art. 2186 par. 1 C. civ. Q mai putem constata și faptul că din textul românesc a fost omisă mențiunea referitoare la activitatea de exploatare a întreprinderii, ca obiect al contractului de societate. O posibilă explicație ar fi tocmai formularea cu valoare de principiu a conceptului de exploatare a întreprinderii în art. 3 alin. (3) C. civ. român, care fundamentează instituția juridică a profesionistului. În opinia noastră această omisiune este binevenită, inserarea în text a referirilor privind activitatea de exploatare a întreprinderii ar fi fost redundantă, întrucât orice societate presupune o activitate sistematică și organizată, (acestea fiind cele două elemente definatorii ale întreprinderii în accepțiunea legiuitorului).

În al doilea rând, putem observa că legiuitorul din provincia canadiană nu face nicio referire la obligația tuturor asociațiilor de a suporta împreună pierderile înregistrate, acest aspect fiind un element definitiv al oricărei societăți.

¹ Art. 2186 C. civ. Q: *Le contrat de société est celui par lequel les parties conviennent, dans un esprit de collaboration, d'exercer une activité, incluant celle d'exploiter une entreprise, d'y contribuer par la mise en commun de biens, de connaissances ou d'activités et de partager entre elles les bénéfices pécuniaires qui en résultent.*

Le contrat d'association est celui par lequel les parties conviennent de poursuivre un but commun autre que la réalisation de bénéfices pécuniaires à partager entre les membres de l'association.

În final subliniem faptul că spre deosebire de dreptul român care prevede posibilitatea constituirii societății cu sau fără personalitate juridică, în dreptul provinciei Québec, numai societatea pe acțiuni are personalitate juridică, celelalte forme de societate comercială reprezentând numai simple raporturi contractuale¹.

Această situație ne demonstrează faptul că legiuitorul român a avut mai multe surse de inspirație în procesul de elaborare al noului Cod civil pe care le-a utilizat într-o manieră critică. De pildă putem constata și unele influențe ale textului codului civil francez în reglementarea instituției societății.

Astfel, art. 1832 din codul civil francez² modificat în temeiul art. 1 din Legea nr. 85-697 (din 11 iulie 1985) definește societatea astfel:

*Societatea este instituită de două sau mai multe persoane care convin printr-un contract să afecteze unei întreprinderi bunuri comune sau munca lor în scopul de a împărți beneficiile sau de a **profita de economia care ar putea rezulta din aceasta.***

Ea poate fi constituită, în cazurile prevăzute de lege, prin actul de voință al unei singure persoane.

Asociații se angajează să contribuie la pierderi.

Nu putem să nu observăm anumite puncte comune între textul francez și cel român prin care se definește societatea, anume pe de-o parte scopul lucrativ al societății ce constă nu numai în obținerea de beneficii, de plus valoare, dar și într-o economie a resurselor materiale sau financiare; iar pe de altă parte asumarea de către membrii societății a obligației de a suporta împreună pierderile care ar putea fi înregistrate în desfășurarea activității comune, denumită de legiuitorul francez întreprindere.

¹ Art. 2188 C. civ. Q. *La société est en nom collectif, en commandite ou en participation. Elle peut être aussi par actions; dans ce cas, elle est une personne morale.*

² Art. 1832 C. civ. francez, *La société est instituée par deux ou plusieurs personnes qui conviennent par un contrat d'affecter à une entreprise commune des biens ou leur industrie en vue de partager le bénéfice ou de profiter de l'économie qui pourra en résulter.*

Elle peut être instituée, dans les cas prévus par la loi, par l'acte de volonté d'une seule personne.

Les associés s'engagent à contribuer aux pertes.

În dreptul francez, prevederile legii din 4 ianuarie 1978 completează dispozițiile art. 1832 C. civ. fr. prin adăugarea unui scop nou pe care asociații îl urmăresc prin înființarea unei societăți și anume realizarea unei anumite economii. În acest fel scopul lucrativ al societății nu a fost alterat de vreme ce realizarea de economii echivalează cu un câștig, prin reducerea unor costuri aferente activității desfășurate. Societatea este în esență „capitalistă”, scopul său este de a obține și distribui profitul realizat și implicit de a valorifica economia înregistrată¹.

În literatura juridică franceză² se precizează că societatea răspunde preocupării de organizare și eficientizare a activității îndeplinind o întreită funcție: de organizare a parteneriatului, de organizare a întreprinderii și de organizare a patrimoniului.

Înființarea unei societăți a avut drept prim scop realizarea unui cadru de organizare a asociațiilor în vederea desfășurării în comun a unei activități prin care se urmărește obținerea unor câștiguri ce vor fi ulterior împărțite între ei. Evident această funcție este absentă în cazul societății cu răspundere limitată cu unic asociat.

În al doilea rând, societatea reprezintă structura juridică în care poate fi exploatată o întreprindere³, care formează obiectul activității societare. Dar nu orice întreprindere este exploatată în cadrul unei societăți, ci aceasta poate fi organizată și de întreprinzătorul individual sau împreună cu familia sa. Însă, societatea, având personalitate juridică, constituie un veșmânt juridic potrivit exploatării întreprinderii; de exemplu prin modul în care poate intra în raporturi cu terții poate atrage fonduri, constituind o tehnică de finanțare a exploatării întreprinderii, sau împreună cu alte societăți poate forma grupuri societare, ceea ce îi conferă o forță de acțiune pe piață⁴.

În final, societatea dispune de un patrimoniu propriu afectat realizării scopului pentru care a fost constituită. Spre deosebire de simpla indiviziune, societatea este o comunitate patrimonială organizată prin care se urmărește și administrarea rentabilă a unui patrimoniu fie propriu subiectului de drept, fie

¹ M. Cozian, A. Viandier, *Droit des sociétés*, 5 éd. Ed. Litec, Paris, 1992, pp. 9-10.

² M. Cozian, A. Viandier, F. Deboissy, *Droit des sociétés*, 21 éd. Ed. Litec, Paris, 2009, pp. 8-11.

³ În accepțiunea alin. (3) al art. 3 C. civ.

⁴ M. Cozian, A. Viandier, *op. cit.*, p. 17; D. A. Popescu, *op. cit.*, p. 16.

deținut de asociați în indiviziune. Această din urmă ipoteză, specifică societăților fără personalitate juridică, i-a determinat pe teoreticieni să califice societatea drept tehnică comodă de a înfrânge și subordona unicitatea și indivizibilitatea patrimoniului, prin afectarea unor mase de drepturi acestui subiect fictiv de drept¹.

Subcapitolul 1.2.

Delimitarea formelor societare reglementate de noul Cod civil de cele prevăzute de Legea nr. 31/1990 privind societățile²

În efortul său de elaborare a unui cadru normativ unitar, legiuitorul român a recurs la o tehnică legislativă suplă și unitară în elaborarea cadrului normativ privitor la societăți, prevăzând expres faptul că noul Cod civil reprezintă dreptul comun în materie³. Ca urmare, art. 1881-1889 alcătuiesc împreună regimul juridic aplicabil oricărei forme de societate, urmând ca legile speciale să reglementeze în amănunt diferitele specii societare, cum este de pildă Legea nr. 31/1990.

Art. 1887 alin. (2) C. civ. prevede trei criterii de clasificare a diferitelor tipuri de societăți, anume: forma⁴, natura⁵ sau obiectul de activitate. În ceea ce privește forma, fiecare tip de societate va fi constituită și va funcționa potrivit formei și condițiilor prevăzute de legea specială care consacră acea structură societară. În acest mod, codul se completează cu legile speciale care reglementează diversele societăți, cum este cazul Legii nr. 31/1990.

Potrivit art. 1888 C. civ. societățile pot îmbrăca mai multe forme, anume: societăți simple, în participație, în nume colectiv, în comandită simplă și în comandită pe acțiuni, societăți cu răspundere limitată, societăți pe acțiuni,

¹ M. Cozian, A. Viandier, F. Deboissy, *op. cit.*, p. 11.

² Denumirea legii a fost modificată în temeiul art. 18 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012.

³ A se vedea art. 1887 C. civ.

⁴ Formele societare sunt cele precizate în art. 1888 C. civ.

⁵ Natura societăților, dată de prezența sau absența personalității juridice, este statuată în art. 1881 alin. (3) coroborat cu art. 1889 C. civ.

societăți cooperative și orice alt tip de societate reglementată prin lege specială. Suprapunând peste această enumerare, cea prevăzută de art. 2 din Legea nr. 31/1990, care se referă la societatea în nume colectiv, societatea în comandită simplă, societatea pe acțiuni, societatea în comandită pe acțiuni și societate cu răspundere limitată, putem să conchidem că spre deosebire de această reglementare limitativă și expresă, enumerarea cu caracter enunțiativ din cod este mult mai cuprinzătoare în raport cu norma specială.

Utilizând criteriul naturii juridice a societăților, noul Cod civil operează distincția între categoria societăților cu personalitate juridică cât și pe cea a societăților fără personalitate juridică, anume: societatea simplă și societatea în participație, denumită și asociere în participație.

Atât societatea în participație cât și societatea simplă au ca temei juridic actul de voință al membrilor lor care, în principiu, are aceleași trăsături caracteristice (oneros, comutativ, cu executarea succesivă de regulă sinalagmatic și consensual etc.)¹.

În ambele tipuri de societate, asociații convin să contribuie cu anumite valori patrimoniale, cu titlu de aport la constituirea capitalului social; capital ce se divide în părți egale care se distribuie asociaților proporțional cu aporturile fiecăruia, dacă nu s-a stabilit altfel prin actul constitutiv.

Ambele societăți au un scop lucrativ, asociații urmăresc desfășurarea în comun a unei activități în scopul obținerii de beneficii pe care să le împartă între ei sau de a folosi împreună economia ce rezultă. Sub acest aspect, ambele tipuri de societăți se deosebesc de grupările fără scop lucrativ, respectiv asociațiile și fundațiile². Prin actul constitutiv asociații se obligă să suporte pierderile înregistrate, proporțional cu cota de participare la beneficii, de regulă.

Cu toate că ambele forme de societate se prezintă ca o grupare de persoane și de capitaluri, totuși ele nu constituie subiecte de drept distincte de asociații lor, nu sunt investite cu personalitate juridică.

Astfel, potrivit art. 1892 C. civ. natura societății simple este strict contractuală aceasta urmând să se transforme într-o altă formă societară în ipoteza în care asociații doresc să investească societatea cu personalitate

¹ D. A. Popescu, *op. cit.*, p. 134.

² C. Stoica, S. Cristea, *op. cit.*, p. 84; S. L. Cristea, *op. cit.*, p. 110.

juridică¹. La fel, asocierea în participație constituie numai un raport contractual prin care una din părți acordă o participație la beneficiile și pierderile realizate prin exercitarea uneia sau mai multor operațiuni punctuale. Neavând personalitate juridică, asociații în participație se obligă personal în raporturile cu terții, chiar dacă acționează pe contul societății. Asociații rămân proprietarii bunurilor pe care le pun la dispoziția societății în participație, urmând să le redobândească la data încetării asocierii. Asociații pot stabili prin contract fie ca bunurile aduse în societate să devină proprietate comună sau chiar să fie transmise în proprietatea unuia dintre asociați în vederea realizării obiectului asocierii.

În literatura de specialitate germană asociația în participație este considerată o societate ocultă, care rămâne necunoscută terților, fiind potrivită operațiunilor de finanțare a diferitelor proiecte ale unei persoane fizice sau juridice lipsită de resurse financiare, sau pentru operațiuni de creditare realizate în cadrul unui grup de societăți etc.²

După cum putem observa primele două criterii de clasificare a societăților nu sunt utile în delimitarea societăților guvernate de Legea nr. 31/1990 de cele reglementate de cod, singurul criteriu care rămâne de utilizat îl constituie specificul operațiunilor săvârșite de fiecare structură societară: – societățile guvernate de Legea nr. 31/1990 sunt cele care desfășoară activități economice. Până la intrarea în vigoare a noului cod civil, care a abrogat codul comercial, obiectului de activitate era considerat în literatura de specialitate criteriul fundamental de distincție între cele două categorii de societăți, în temeiul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale coroborat cu art. 3 și urm. C. com. care definea instituția juridică de fapte de comerț³.

¹ Potrivit art. 1842 C. civ. fr. societatea civilă se bucură de personalitate juridică. A se vedea G. Ripert, R. Roblot, *Traité de droit commercial*, vol. I. ed. 13, Ed. LGDJ, Paris, 1989, p. 534.

² Gh. Piperea, *Drept comercial. Întreprinderea în reglementarea NCC*, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 362.

³ C. Stoica, S. Cristea, *op. cit.*, pp. 85-86; S. L. Cristea, *op. cit.*, pp. 111-112; St. D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, p. 141; D. A. Popescu, *op. cit.*, pp. 136-137; D.D. Gerota, *op. cit.*, pp. 8-9; I. L. Georgescu, *op. cit.*, pp. 11-12. În prezent, textul alin. (1) al art. 1 din Legea nr. 31/1990 a fost modificat de art. 10 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil³⁷, fiind înlocuite cuvintele „acte de comerț” cu cuvintele „activități cu scop lucrativ”. Ne punem

Este evident, că în noua reglementare, caracterizată printr-o formulare nefericit de vagă, obiectul de activitate nu mai poate constitui, singur, un criteriu de diferențiere între societăți, având în vedere faptul că toate forme societare au un asemenea scop lucrativ, după cum rezultă neîndoielnic din art. 1881 alin. (1) C. civ., în care se precizează că asociații urmează să desfășoare *activități (...) cu scopul de a împărți beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.*

Cum criteriul referitor la activitatea cu scop lucrativ este practic inoperabil, în practică se va recurge la conceptul de „activitate economică” prevăzut de dispozițiile Codului CAEN¹ pentru a delimita societatea comercială de cea civilă; cu atât mai mult cu cât, deja de foarte mult timp, redactarea obiectului de activitate al societăților comerciale, în textul actului constitutiv, se realizează prin utilizarea codificării reglementată de acest cod.

Codul CAEN reprezintă reglementarea cadru prin care se realizează o clasificare statistică a activităților economice la nivel național, oferind o imagine completă a tuturor activităților desfășurate în economia românească. Codul CAEN pornește de la o definiție a noțiunii de activitate economică, ca apoi să prevadă o clasificare detaliată a activităților din economia națională, utilizând un sistem complex de codificare structurat, alcătuit din secțiuni, diviziuni, grupe și clase².

Întrebarea de ce legiuitorul nu a fost consecvent și a modificat expres textul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 31/1990, de vreme ce în art. 8 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 se precizează că: *În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț”, respectiv „fapte de comerț” se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”.*

¹ Codul CAEN – Clasificarea activităților din economia națională, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 656/1997 privind aprobarea Clasificării activităților din economia națională – CAEN, cu modificările ulterioare, publicată în M. Of. nr. 301 din 5 noiembrie 1997. (a se vedea art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 44/2008). H.G. nr. 656/1997 a fost modificată prin Ordinul Președintelui Institutului național de statistică nr. 337/2007 privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională – CAEN, publicat în M. Of. nr. 293 din 3.05.2007. (În cuprinsul lucrării ne vor referi la acest text cu abrevierea Cod CAEN).

² Sistemul de codificare CAEN cuprinde:

- un prim nivel, constând în titluri identificate printr-un cod alfabetic (secțiuni);
- un al doilea nivel, constând în titluri identificate printr-un cod numeric de două cifre (diviziuni);
- un al treilea nivel, constând în titluri identificate printr-un cod numeric de 3 cifre (grupe);
- un al patrulea nivel, constând în titluri identificate printr-un cod numeric de 4 cifre (clase).

În Anexa nr. I la Ordinul nr. 377/2007 privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională – CAEN se precizează că activitatea (economică) poate constă în realizarea de bunuri sau servicii prin combinarea de resurse-echipamente, forță de muncă, tehnici de producție, fluxuri de informații sau produse. De asemenea, orice activitate se caracterizează prin întrunirea cumulativă a trei operațiuni: intrări de produse (bunuri sau servicii), un proces de producție și ieșiri de produse (bunuri sau servicii).

Deși textul se referă la noțiunea generică de activitate, din analiza întregului act normativ deducem faptul că este avută în vedere noțiunea de activitate economică, având în vedere că domeniul de reglementare al actului normativ analizat îl constituie clasificarea activităților din economia națională, fiind deci circumscris sferei economice, fără a se ocupa și de alte paliere ale activității umane. Astfel, pentru a califica o operațiune ca fiind activitate economică, potrivit codului CAEN, aceasta trebuie pe de-o parte să implice un proces de producție care reunește resurse, echipamente, forță de muncă, tehnici de producție, informații și care se finalizează cu obținerea de produse constând în bunuri și/sau servicii; iar pe de altă parte, operațiunea să poată fi încadrată în sistemul de codificare prevăzut.

Sub aspectul stabilirii naturii economice a unei activități nu are nici un fel de relevanță dacă scopul desfășurării acestei activități este lucrativ sau nu și nici sfera publică sau privată căreia îi aparține persoana care o realizează. De altfel, codul CAEN nu utilizează niciun criteriu de clasificare, nu face distincții în funcție de forma de proprietate și/sau forma juridică, deoarece astfel de criterii nu au legătură cu caracteristicile activității în sine. Având în vedere că dispozițiile codului CAEN nu realizează nicio circumstanțiere a sferei activităților economice, pentru o mai bună delimitare între formele societare reglementate de cele două acte normative avute în vedere vom recurge și la criteriul înregistrării în Registrul Comerțului.

Prin urmare, în opinia noastră, o societate va fi calificată drept societate guvernată de regimul juridic instituit de Legea nr. 31/1990 dacă va întruni cumulativ două criterii: obiectul său de activitate ce constă în desfășurarea de activități economice, din cele precizate în codul CAEN și cu privire la care nu există vreo interdicție prevăzută de vreo lege specială, și înmatricularea sa în Registrul Comerțului. În acest context, înmatricularea în Registrul Comerțului dobândește un efect constitutiv, în sensul art. 1 alin. (2) din Legea nr.